

ՈԱԶՄԱԿԱՐԱԿԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԱՅԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐՔԻ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐ

Տանրային հարցման արդյունքների ներկայացում
(մասնակցել է 1500 հարցվող Երեւանից եւ ՀՀ բոլոր մարզերից)

Տվյալներ հարցվողների մասին

Տարիք						
17-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-ից բարձր
7,2%	24,8%	23,1%	22,8%	14,2%	7,1%	0,8%

Սեռը	
Արական	Իգական
47,2%	52,8%

Կրթությունը					
Թերի միջնակարգ	Միջնակարգ	Միջին մասնագիտական	Թերի բարձրագույն	Բարձրագույն	Հրաժարվել է դասասխանել
2,3%	16%	20,5%	12,8%	44,4%	4%

Բնակության վայրի տեսակը	
Քաղաքային	Գյուղական
61,9%	38,1%

Բնակության վայրը	
Երեւան	30,7%
Արագածոտնի մարզ	4,6%
Արմավիրի մարզ	9,7%
Արարատի մարզ	9,2%
Կոտայքի մարզ	8,2%
Սյունիքի մարզ	5,2%
Գեղարքունիքի մարզ	7,2%
Տավուշի մարզ	4,2%
Լոռու մարզ	9,2%
Վայոց ձորի մարզ	2%
Շիրակի մարզ	9,8%

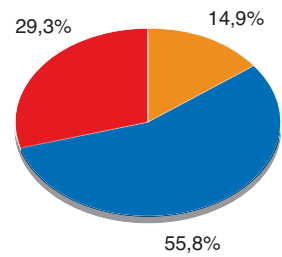
Զբաղմունքը					
Աշխատող	Չաշխատող	Թոշակառու	Նդասատու	Ուսանող	Հրաժարվել է դասասխանել
58,3%	23,9%	5,2%	1,7%	10,4%	0,5%

Հիմնական աշխատանքի կարգավիճակը	
Պետական	53,7%
Ոչ պետական	43,9%
Միջազգային կազմակերպություն	2,4%

Աշխատանքի բնագավառը	
Պետական կառավարում եւ սեղական ինֆնակառավարում	3,4%
Ոչ պետական հասվածում վարչական աշխատանք	2%
Առողջադաշտություն	4,2%
Կրթություն	14,5%
Չհարկություն	1%
Արվեստ, մշակույթ	1,7%
Հոգեւոր-կրոնական	0,3%
Լրատվական	0,7%
Իրավական	1,1%
Ռազմական, իրավադատ, անվտանգության ապահովում	1,1%
Գյուղատնտեսություն, անտառտնտեսություն	4%
Էլեկտրաէներգիայի, գազի եւ ջրի արտադրություն	1,5%
Տրանսպորտ	2,4%
Կառ, հեռահաղորդակցություն	0,8%
Ֆինանսատնտեսական	2%
Անշարժ գույքի հետ կապված գործառնություններ եւ ծառայություններ	0,7%
Կոմունալ, սոցիալական եւ անհասական ծառայություններ	0,8%
Գրադարանային եւ արխիվային գործ	0,5%
Փաստաթղթերի ձեւակերթում, հաշվառում եւ սղասարկում	0,4%
Ինֆորմատիկա, բարձր տեխնոլոգիաներ	0,7%
Գործարարություն եւ առեւտուր	6,2%
Զբոսաշրջություն, հյուրանոցներ, ռեստորաններ եւ սրճարաններ	0,7%
Շինարարություն	3,2%
Արդյունաբերություն	1,1%
Բանվորական, արհեստավորական, դարեկման աշխատանք	3%
Արագնա աշխատանք	0,4%

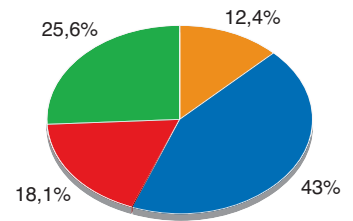
1. Ծանոթ եւ ՅՅ Սահմանադրության բովանդակությանը:

1. Ծանոթ է ամբողջությամբ	14,9%
2. Ծանոթ է մասամբ	55,8%
3. Ընդհանրապես ծանոթ չէ	29,3%

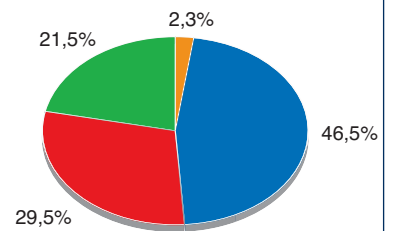
2. Որքանով է հասկանալի Սահմանադրության բովանդակությունը:

1. Շատ դարձ Եւրոպական ու հասկանալի է	12,4%
2. Նրա որոշ դրույթներ անհասկանալի են	43%
3. Շատ խճճված ու անհասկանալի է	18,1%
4. Ծանոթ չէ	25,6%
5. Գրաժարվել է ղայտասխանել	0,9%

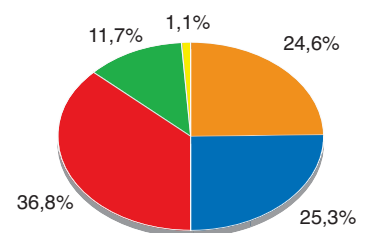
3. Հայաստանի ղեսական-հասարակական կյանքում որքանով է իրագործվում Սահմանադրությունը:

1. Լիովին իրագործվում է այն, ինչ գրված է Սահմանադրության մեջ	2,3%
2. Մասամբ է իրագործվում այն, ինչ գրված է Սահմանադրության մեջ	46,5%
3. Ընդհանրապես չի իրագործվում	29,5%
4. Դժվարացել է ղայտասխանել	21,5%
5. Գրաժարվել է ղայտասխանել	0,2%

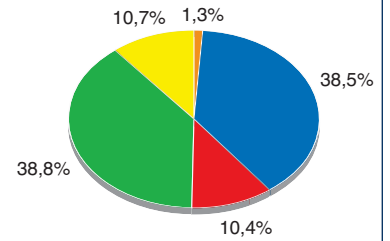
4. Եթե Սահմանադրությունը չի գործում, աղա ինչո՞ւ:

1. Խախտման համար ոչ ոք ղայտասխանանալության չի ենթարկվում	24,6%
2. Հասարակությունը չի ղայտարում խախտումների դեմ	25,3%
3. Իժխանություններին ձեռնու չէ նրա գործելը	36,8%
4. Դժվարացել է ղայտասխանել	11,7%
5. Այլ ղայտասխաններ`	0,5%
✓ Ոչ իրատեսական է` հակասում է իրական կյանքին, լիարժեք չէ` չի արտացոլում կյանքի շատ երեւույթներ	
✓ Չկա ղեսության եւ հասարակության համագործակցությունը	
✓ Հավասարաղես չի սարածվում հասարակության բոլոր խավերի վրա	
6. Գրաժարվել է ղայտասխանել	1,1%

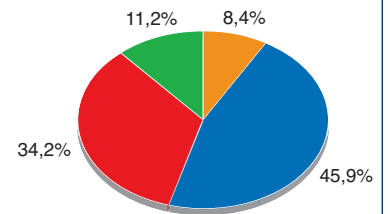
5. Դուրս գնում եմ, որ Սահմանադրությունը...

1. Լիովին գործում է եւ բարեփոխման կարիք չկա	1,3%
2. Թերի կողմեր ունի եւ դեռ է բարեփոխել	38,5%
3. Ամբողջությամբ վասն է եւ նոր Սահմանադրության կարիք կա	10,4%
4. Բարեփոխումները էական չեն, կարեւորը դրույթների իրագործումն է	38,8%
5. Դժվարացել է Պատասխանել	10,7%
6. Գրեթե անհնար է Պատասխանել	0,3%

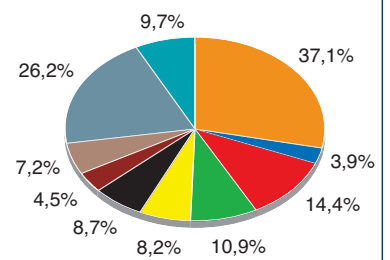
6. Ծանոթ եմ սահմանադրական բարեփոխումների նախագծերին:

1. Ծանոթ է առաջարկվող փոփոխությունների բովանդակությանը	8,4%
2. Պարզադեպ լսել է դրանց մասին	45,9%
3. Բոլորովին տեղյակ չէ, քանի որ ժողովուրդը չի տեղեկացվում այդ մասին	34,2%
4. Դա չի հետաքրքրում	11,2%
5. Գրեթե անհնար է Պատասխանել	0,3%

7. Որո՞նք են Ձեր հիմնական ակնկալիքները սահմանադրական բարեփոխումներից:

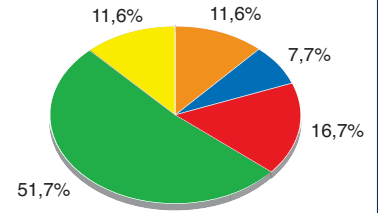
1. Մարդու իրավունքների ընդլայնումը եւ դրանց դաշտամտության սահմանադրական երաշխիքների բարելավումը	37,1%
2. Մարդու իրավունքների եւ ազատությունների սահմանափակումը	3,9%
3. Նախագահ-Ազգային ժողով-Կառավարություն-Դատական իշխանություն փոխհարաբերությունների հսակեցումը	14,4%
4. Նախագահի լիազորությունների կրճատումը	10,9%
5. Ազգային ժողովի դերի բարձրացումը	8,2%
6. Դատական իշխանության իրական անկախության մեխանիզմների ամրագրումը	8,7%
7. Տեղական ինքնակառավարման ինֆորմացիայի բարձրացումը	4,5%
8. Եվրախորհրդի առջեւ Հայաստանի սանձնած ղարտախորհրդի կասարումը	7,2%
9. Ոչ մի ակնկալիք չունի	26,2%
10. Դժվարացել է Պատասխանել	9,7%
11. Գրեթե անհնար է Պատասխանել	0,3%

Ծանոթագրություն 1. Այս հարցի սարբերակներից հարցվողները հնարավորություն են ունեցել նշելու երկուսը: Հետեւաբար, բոլոր սարբերակների ցուցանիշների հանրագումարը չի կազմում 100%:

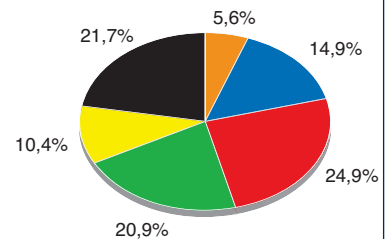
8. Կառավարման ի՞նչ համակարգ եք նախընտրում:

1. Նախագահական (առավել ուժեղ է Նախագահի իշխանությունը)	11,6%
2. Խորհրդարանական (առավել ուժեղ է Ազգային ժողովը)	7,7%
3. Կիսանախագահական համակարգը (Ազգային ժողովը եւ Նախագահը մոտավորապես հավասար իշխանություն ունեն)	16,7%
4. Էական չէ՝ Նախագահի իշխանությունն է ուժեղ, թե՛ Ազգային ժողովինը. կարելու է ժողովրդավարությունն է	51,7%
5. Դժվարացել է ղառասխանել	11,6%
6. Այլ ղառասխան՝ ✓ Միադեսություն	0,2%
7. Գրաժարվել է ղառասխանել	0,5%

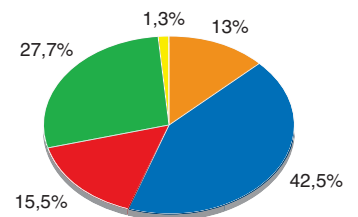
9. Ձեր կարծիքով վարչադեսին ղեսք է...

1. Նճանակի Նախագահը՝ առանց Ազգային ժողովի համաձայնության	5,6%
2. Ընտրի Ազգային ժողովը՝ առանց Նախագահի համաձայնության	14,9%
3. Առաջադրի Նախագահը, սակայն հասսասի Ազգային ժողովը	24,9%
4. Առաջադրի Ազգային ժողովը, սակայն հասսասի Նախագահը	20,9%
5. Վարչադեսի ղառճոնը ղեսք է վերացվի եւ այն սսանձնի Նախագահը	10,4%
6. Դժվարացել է ղառասխանել	21,7%
7. Այլ ղառասխաններ՝ ✓ Ընտրի ժողովուրդը ✓ Թեկնաճոններին առաջադրի Նախագահը, ընտրի՝ ժողովուրդը	0,7%
8. Գրաժարվել է ղառասխանել	0,9%

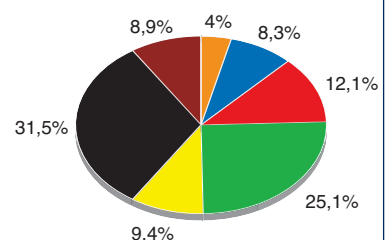
10. Ինչդեսն ղեսք է արձակվի Ազգային ժողովը:

1. Գճ Նախագահին արձակում է Ազգային ժողովը եւ նճանակում նոր ընտրություններ	13%
2. Ընտրողների որոճ (ֆիսվաճ) քանակի ղախանջով՝ հանրաքվեի միջոցով	42,5%
3. Դեմ է արձակմանն ընդհանրադես	15,5%
4. Դժվարացել է ղառասխանել	27,7%
5. Գրաժարվել է ղառասխանել	1,3%

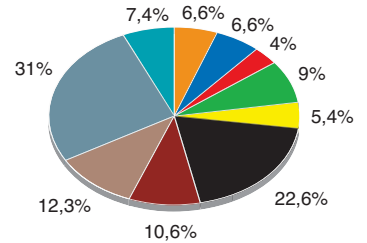
11. Դասարանները կլինեն անկախ եւ անաչառ, եթե...

1. Դասավորներին նճանակի եւ ազաի Նախագահը	4%
2. Դասավորներին նճանակի եւ ազաի Ազգային ժողովը	8,3%
3. Դասավորներին նճանակի եւ ազաի Կառավարությունից ու Նախագահից անկախ հասուկ մարմինը	12,1%
4. Դասավորներն ընտրվեն ժողովրդի կողմից	25,1%
5. Դասավորներն ունենան նյութաքեսխնիկական քարձր աղախովաճություն	9,4%
6. Դա կախվաճ է ոչ թե նճանակումից, այլ երկրի կառավարման եղանակներից	31,5%
7. Դժվարացել է ղառասխանել	8,9%
8. Գրաժարվել է ղառասխանել	0,7%

12. Ո՞ր ինստիտուտն է համարում Ձեր իրավունքների հիմնական դաշտանը:

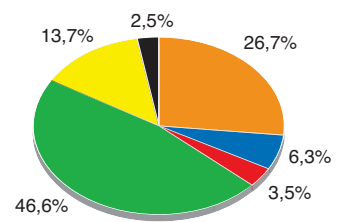
1. Նախագահի	6,6%
2. Ազգային ժողովի	6,6%
3. Կառավարության (իրավադատի մարմինների)	4%
4. Դատարանների	9%
5. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների	5,4%
6. Մարդու իրավունքների դաշտանի (օմբուդսմենի)	22,6%
7. Իրավադաշտան հասարակական կազմակերպությունների	10,6%
8. Փաստաբանական ծառայությունների	12,3%
9. Ոչ մեկը	31%
10. Դժվարացել է դասասխանել	7,4%
11. Հրաժարվել է դասասխանել	0,6%

Ծանոթագրություն 2. Այս հարցի սարբերակներից հարցվողները հնարավորություն են ունեցել նշելու երկուսը: Հետևաբար, բոլոր սարբերակների ցուցանիշների հանրագումարը չի կազմում 100%:

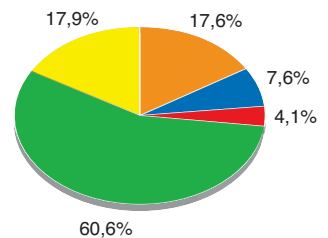
13. Ո՞ր ընտրություններն է առավել կարելուում:

1. Նախագահական	26,7%
2. Խորհրդարանական	6,3%
3. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների	3,5%
4. Բոլորն էլ հավասարադեպ	46,6%
5. Ոչ մեկը	13,7%
6. Դժվարացել է դասասխանել	2,5%
7. Հրաժարվել է դասասխանել	0,7%

14. Վերջին քաջանում Տեղի ունեցած ո՞ր ընտրություններին է մասնակցել:

1. 2003թ. նախագահական	17,6%
2. 2003թ. խորհրդարանական	7,6%
3. 2002թ. տեղական ինքնակառավարման մարմինների	4,1%
4. Բոլորին	60,6%
5. Ոչ մեկին	17,9%
6. Հրաժարվել է դասասխանել	0,3%

Ծանոթագրություն 3. Այս հարցի սարբերակներից հարցվողները հնարավորություն են ունեցել նշելու երկուսը: Հետևաբար, բոլոր սարբերակների ցուցանիշների հանրագումարը չի կազմում 100%:

15. Եթե չե՞ք մասնակցել, ապա ինչո՞ւ:

	Նախագահական	Խորհրդարանական	Տեղական ինքնակառավարման մարմինների
Չի հետաքրքրում փոփոխությունները	15%	12,3%	10,1%
Ընտրակեղծիքների դատաբանություն	35,2%	40,8%	33,2%
Թեկնածուներից ոչ մեկն արժանի չէր	11,3%	11,2%	15,7%
Անչափահաս է եղել	17,6%	13,3%	14,1%
Բացակայել է	18,3%	18,5%	22,9%
Այլ պատճառներ՝ ✓ Անունը բացակայել է ընտրացուցակներում ✓ Անձնագիր չի ունեցել ✓ Գր փոփոխություն չի ունեցել ✓ Չի կարելու ✓ Չի ցանկացել	2,6%	3,9%	4%

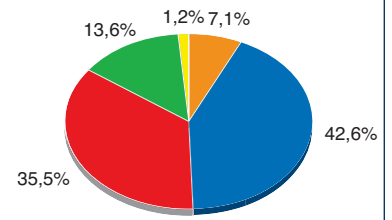
16. Հայաստանում մինչև այժմ տեղի ունեցած ընտրություններից որի/որո՞նց արդյունքներն են օրինակա- նության օրինակներից առավելապես կասկածահարույց Ձեզ համար:

ա) Նախագահական ընտրություններից		բ) Խորհրդարանական ընտրություններից		գ) Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններից	
1991թ.	1,8%	1990թ.	1,5%	1996թ.	4,7%
1996թ.	24,8%	1995թ.	13,7%	1999թ.	6,4%
1998թ.	22,2%	1999թ.	16,4%	2002թ.	16,7%
2003թ.	40,9%	2003թ.	38,9%	Բոլորինը հավասարապես	48,1%
Բոլորինը հավասարապես	33,6%	Բոլորինը հավասարապես	37,9%	Ոչ մեկը	19,1%
Ոչ մեկը	6,8%	Ոչ մեկը	7,9%	Հրաժարվել է մասնակցել	8,3%
Հրաժարվել է մասնակցել	3,1%	Հրաժարվել է մասնակցել	7%		

Ծանոթություն 4. Այս հարցի ա) եւ բ) կետերի արժեքներից հարցվողները հնարավորություն են ունեցել նշելու երեքը, գ) կետից՝ երկուսը: Հետեւաբար, բոլոր արժեքների ցուցանիշների համագումարը չի կազմում 100%:

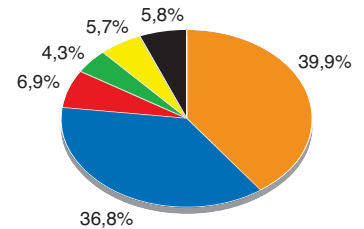
17. Ծանոթ եմ ընտրական օրենսգրքի բարեփոխումների նախագծերին:

1. Ծանոթ եմ առաջարկվող փոփոխությունների բովանդակությանը	7,1%
2. Պարզադեպ լսել եմ դրանց մասին	42,6%
3. Բոլորովին տեղյակ չեմ, քանի որ ժողովուրդը չի տեղեկացվում այդ մասին	35,5%
4. Դա չի հետաքրքրում	13,6%
5. Գրեթե ամեն ինչ արդեն փոխվել է	1,2%

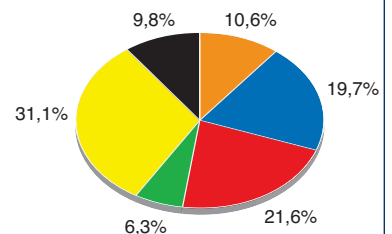
18. Գրեթե ամեն ինչ արդեն փոխվել է ընտրությունների վրա ազդող հիմնական գործոնն է...

1. Փողը	39,9%
2. Վարչական լծակները (դաշնային կողմից իրենց դիրքի օգտագործումը)	36,8%
3. Հեռուստատեսությունը, ռադիոն, մամուլը	6,9%
4. Թեկնածուի գաղափարական-կուսակցական ղեկավարությունը	4,3%
5. Թեկնածուի անձնական հասկանիչները	5,7%
6. Դժվարացել է ղեկավարել	5,8%
7. Այլ ղեկավարներ՝	0,3%
✓ Ընտրողների ցածր իրավագիտակցությունը	
✓ «Թաղային հեղինակությունների» ինստիտուտը	
✓ Թեկնածուի քաղաքականությունը	
8. Գրեթե ամեն ինչ արդեն փոխվել է	0,3%

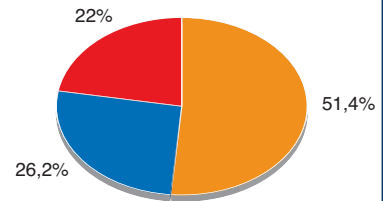
19. Ո՞րն է ընտրությունների արդյունքների կեղծման հիմնական զանգվածը:

1. Ընտրական օրենսգրքի անկատարությունը	10,6%
2. Իշխանությունների ֆալսիֆիկացիոն կամ քաղաքականությունը	19,7%
3. Հայ ժողովրդի մեծամասնությունը, հոգեբանությունը	21,6%
4. Քաղաքական կուսակցությունների անհետադարձականությունը	6,3%
5. Արդար ընտրությունների անցկացման ձեռնարկի ավանդույթների բացակայությունը	31,1%
6. Դժվարացել է ղեկավարել	9,8%
7. Այլ ղեկավարներ՝	0,5%
✓ Օրինախախտների անդամակցությունը	
✓ Քրեական արդյունքների՝ ֆալսիֆիկացիոն մեջ մտնելը, մաֆիան	
✓ Կաշառակերությունը	
✓ Ընտրությունները բիզնեսի վերածելը	
8. Գրեթե ամեն ինչ արդեն փոխվել է	0,4%

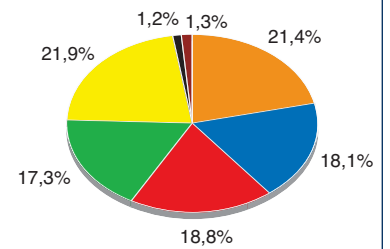
20. Ընտրությունները կլինեն արդյոք ավելի ազատ եւ արդար, եթե բանակը զրկված լինի փեարկելու իրավունքից:

1. Այո	51,4%
2. Ոչ	26,2%
3. Դժվարացել է լուսասխանել	22%
4. Գրաժարվել է լուսասխանել	0,4%

21. Ընտրությունները չեն կեղծվի կամ կկեղծվեն անհամեմատ փոքր չափերով, եթե ընտրական հանձնաժողովներում...

1. Հավասարադեմ ներկայացված լինեն ընտրական գործընթացում մրցակցող բոլոր կողմերը	21,4%
2. Լինեն ոչ թե քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչներ, այլ չեզոք մասնագետներ (դեռական եւ համայնքային ծառայողներ)	18,1%
3. Հանձնաժողովի նախագահին կամ որոշ անդամների նշանակելու միջազգային դիտորդական առաջնությունները	18,8%
4. Հանրադատության Նախագահը անդամներ նշանակելու իրավասություն չունենա	17,3%
5. Դժվարացել է լուսասխանել	21,9%
6. Այլ լուսասխաններ՝	1,2%
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Օրինախախտում կատարողները լուսասխանազրկության ենթարկվեն, չհովանավորվեն իշխանությունների կողմից ✓ Անդամները կաշառք վերցնելու կարիք չունենան, կոռուպցիան երկուսն նվազի ✓ Նախագահին չստանան, ճնշումների չենթարկեն ✓ Նախագահին եւ անդամներին նշանակի Ազգային ժողովը ✓ Նախագահը, վստահված անձինք ընտրվեն ընտրատեղամասի ընտրողների կողմից ✓ Բարձրագույն իշխանությունը քաղաքական կամք եւ ցանկություն դրսեւորի ✓ Միեւնույնն է, ՀՀ-ում ընտրությունները միշտ կկեղծվեն 	
7. Գրաժարվել է լուսասխանել	1,3%

22. Կո՞ղմ եք, որ խորհրդարանական ընտրությունների ընտրակարգը լինի...

1. 100% մեծամասնական (եթե Ձեր ընտրատեղամասից մեկ լուսագամավոր է ընտրվում)	12,7%
2. 100% համամասնական (եթե հանրադատության ողջ տարածքում փեարկվում են կուսակցական կամ դաշինքային ցուցակներ)	17,3%
3. Միաժամանակ եւ մեծամասնական, եւ համամասնական՝ տկոսային հարաբերությամբ	37,8%
4. Դժվարացել է լուսասխանել	29,6%
5. Գրաժարվել է լուսասխանել	2,6%

